

Şeker hastalığı ve nâfile Oruç

İzmir'den Selahattin Kuruçaylı: “İbâdetlerde güç yetirebilme sınırını nasıl çizeceğiz? Öyle şeker hastaları tanırım ki, meselâ, üç aylarda oruç tutmaya çalışıyorlar. Oysa ayakta kalabilmeleri için her birkaç saatte bir şeyler yemeleri gerekiyor. Yoksa fenâlaşıyorlar. Bu durumda nâfile oruç için tahammül sınırı fazlaca aşılmış olmuyor mu? Hasta olanların, Ramazan orucu lehine nâfile oruca ara vermeleri daha hayırlı olmaz mı?”

Dînimiz kolaylık ve rahmet dînidir. Dînimiz hiç kimseye ne nâfile, ne vâcib ve ne de farz olarak güç yetiremediği bir yükümlülük getirmez. Emir ve teklifte tahammül dışı bir yaptırım dînimizde yoktur. Bu husus bir çok Kur'ân âyetiyle sâbittir. Bir âyette, “Allah her şahsı ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef kılar.” (1) buyuran Cenâb-ı Hak, bir diğer âyette, “Biz herkese ancak gücünün yettiği kadarını teklif ederiz.” (2) buyurur. Bir başka âyette; “İmân edip sâlih amel işleyenlere gelince, -ki hiç kimseye gücünün üstünde bir vazife yüklemeyiz.- işte onlar cennet ehlidirler. Orada ebedî kalacaklardır.” (3) buyurulmak suretiyle, insanın sağlam bir îmândan sonra, sâlih amel hususunda gücünün yettiği ölçüde yapmaktan sorumlu tutulduğu vurgulanır. “Allah size kolaylık diler, güçlük dilemez.” (4) âyeti, Allah'ın bizim için kolaylığı tercih buyurduğunu kaydeder. “Biz Kur'ân'ı sana zorluk çekesin diye indirmedik.” (5) âyet-i celîlesi de, maddî ve mânevî hayatımızda Kur'ân'ın kolaylaştırıcı ve sıkıntıları giderici olduğunu beyan eder.

Hiç şüphesiz, eşsiz rahmetten gelen bu kolaylıklar; ibâdetleri büsbütün bırakmamız, gayreti ve himmeti büsbütün terk etmemiz, “nasıl olsa Allah'ın rahmeti geniştir” diye büsbütün yersiz bir güven içine girmemiz için tanınmış değildir. Biz Allah'a doğru yürüyüşümüzü terk etmeyeceğiz. Tâ ki Rahmân ve Rahîm olan Allah (cc), bizi makbûl saysın. (5) Fakat Allah'a yürüyüşümüz esnasında, kendimize, gücümüzün kaldıramayacağı yükler yüklememize Rabb'imiz râzı olmaz. Gücümüz yetmiyor ise, hasta isek, zâten hastalığın açtığı bir hayır, duâ ve sevap musluğu bizi boydan boya yıkıyor, arındırıyor, sâfîleştiriyor, bizi Allah'ın rızâsına yakın ediyor demektir. Biz nâfile ibâdet yerine bu musluktan istifâde edelim. “Farzlarda” ise, gücümüzü son sınırına kadar kullanalım. Aksi takdirde nâfilelerde güçten kuvvetten düşerek, eşsiz

bir sevap sağanağı ve hadsiz bir feyiz kaynağı olan farzlara gelince g¼c yetiremez isek, ¼lç¼y¼, dengeyi ve itidali korumuş olmayız. Biz, itidali koruyalım, yapabildiğimizi yapalım; yeter. Gerisini inşaallah Cenâb-ı Hak tam sayar. Bizi niyetimizle kab¼l eder.

Hazret-i Âişe (ra) anlatmıştır: Yanımda sohbet ettiğim bir kadın vardı. Resulullah (asm) odama girince;

“Bu kimdir?” buyurdu. Ben: “Falan kadındır.” dedim ve kadının namazlarından bahsetmeye başladım. Nihâyet Res¼l-i Ekrem (asm): “Yeter!” dedi. “G¼c yetirebildiğiniz kadar yapın. Allah’a and olsun ki, Cenâb-ı Hak sevap vermekten usanmaz; nihâyet siz usanırsınız.” (6)

Enes (ra) anlatmıştır: Üç kişilik bir gurup Peygamber Efendimiz’in (asm) ibâdetinden sordular. Kendilerine anlatılınca, azımsayarak şöyle dediler: “Peygamberin (asm) y¼ce mevkiinden kendimize bakacak olursak biz neredeyiz? O’nun geçmiş ve gelecek günahları bile bağışlanmıştır.” onlardan birisi:

“Ben geceleri hep namaz kılacağım ve hiç uyumayacağım.” dedi. Diğer:

“Ben bayram günlerinden başka tüm seneyi oruçlu geçireceğim ve hiç ara vermeyeceğim.” dedi. Öbürü:

“Ben de kadınlardan ayrı bir yere çekileceğim ve hiç evlenmeyeceğim.” dedi.

Res¼lullah Efendimiz (asm) gelince bunlara dedi ki:

“şöyle şöyle konuşanlar sizler misiniz? Haberiniz olsun; Allah’a and olsun ki, ben sizin Allah’tan en çok korkanınızım ve en müttakînizim. Fakat ben bazen oruç tutar, bazen ara veririm. Geceleri namaz da kılarım, istirahat için uyurum da. Benim s¼nnetim budur. Kim benim s¼nnetimden y¼z çevirirse benden değildir.” (7)

Rivâyete göre, bu guruptan oruç tutmaya karar veren kimseye Peygamberimiz (asm) ayda üç gün oruç tutmayı önerdi. Adam daha fazlasına g¼c yetirebildiğini söyledi. Bu defa Peygamber Efendimiz (asm) ona Dâvud (as) orucunu, yani birer gün arayla oruç tutmayı önerdi. Ve en kâmil orucun Dâvud (as) orucu olduğunu beyan buyurdu. Adam daha fazlasını istedi. Ama Res¼l-i Ekrem Efendimiz (asm) razı olmadı. Adam nihâyet Dâvud (as) orucunu kabul etmişti; fakat yaşlandığı ve Dâvud (as) orucuna g¼c yetiremediği günler geldiğinde, Peygamber Efendimizin (asm) tavsiyesini dinlemediğine pişman oldu.

Enes (ra) anlatır: Peygamber Efendimiz (asm) mescide girdiğinde, iki direk arasında gerilmiş bir ip gördü. “Bu ip nedir?” diye sordu. Ashab-ı Kiram: “O ip, Zeynep bint-i Cahş’ındır. Yorulduğu zaman ona tutunur.” dediler. Res¼l-i Kibriyâ Efendimiz (asm): “Onu çözünüz. Namazı zevkle kılınız. Yorulduğunuz zaman da yatıp uyuyunuz.” buyurdu. (8)

Dinde zorluk yoktur; itidal vardır. Gücümüz yetmediği zamanlarda, g¼c toplamak

için nâfile oruca ara vermekte hiçbir sakınca yoktur. Ancak farz oruçta tahammûlümüzü son damlasına kadar kullanmalıyız. Kaldı ki, güç sınırımızı aştığında farz orucu bile bırakmaya izin vardır.

Dipnot:

- (1)Bakara Sûresi, 2/286;
- (2)En'âm Sûresi, 6/152; Bakınız: Mü'minûn Sûresi, 23/62;
- (3)A'râf Sûresi, 7/42;
- (4)Bakara Sûresi, 2/185; Tâhâ Sûresi, 20/2;
- (5)Müslim, Tevbe, 21;
- (6)Nevevî, R. Sâlihîn, 142;
- (7)Nevevî, R. Sâlihîn, 143;
- (8)Nevevî, R. Sâlihîn, 146Â 2